

Kultur- och fritidsnämnden

§ 20

Motion – Påbörja utredning för ett utvecklande av Stenhamra stenbrott och dess förverkligande - KF 2023-04-24 (Ö) (KS23/186) (KFN23/49)

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen.

Sammanfattning

Med hänvisning till förvaltningens svar kan konstateras att denna ambition att utveckla Stenhamra stenbrott är komplicerad. Kommunen är igång med att utveckla Stenhamra centrum till en trevlig småstad med nya detaljplaner. Detta bör prioriteras närmsta åren och förverkligas innan vi gör fler utredningar.

Beslutsunderlag

- Motionssvar – Utveckling av Stenhamra stenbrott
- Motion - Påbörja utredning för ett utvecklande av Stenhamra stenbrott och dess förverkligande - KF 2023-04-24 (Ö)

Expedieras till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad.

Kultur- och fritidsnämnden

Alexander Lind af Hageby
Ordförande Kultur- och fritidsnämnden
alexander.lind.af.hageby@politik.ekero.se
076-6144989

Motionssvar – Utveckling av Stenhamra stenbrott

Dnr KFN23/49

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen.

Motivering

Med hänvisning till förvaltningens svar kan konstateras att denna ambition att utveckla Stenhamra stenbrott är komplicerad. Kommunen är igång med att utveckla Stenhamra centrum till en trevlig småstad med nya detaljplaner. Detta bör prioriteras närmsta åren och förverkligas innan vi gör fler utredningar.

Beslutsunderlag

Motionssvar – Utveckling av Stenhamra stenbrott, 2024-03-06

Motion – Påbörja utredning för ett utvecklande av Stenhamra stenbrott och dess förverkligande, 2023-02-06

Beslutet expedieras till

Kommunstyrelsen

Kultur- och fritidsnämnden

Motionssvarsunderlag

Motionärerna föreslår att kommunfullmäktige beslutar att genomföra en utredning i samråd med Stenhuggarbyns bostadsrättsförening för att utveckla Stenhamra stenbrott. Målsättningen är att anlägga en scen och en åskådarläktare på platsen, enligt motionens förslag med kapacitet för 1000-2000 personer.

Kultur- och fritidsförvaltningen konstaterar, i likhet med motionärerna, att marken ägs av Stenhuggarebyns bostadsrättsförening. En utredning skulle därmed kräva att den politiska majoriteten uttrycker en vilja och sätter en ambitionsnivå för platsens utveckling. Som ett andra steg behöver kontakt tas med Stenhuggarebyns bostadsrättsförening för att undersöka intresse och förutsättningar för en eventuell utveckling.

Stenhamra stenbrott och stenhuggareby utgör en mycket värdefull kulturhistorisk miljö och förvaltningen ser positivt på förslag som syftar till att tillgängliggöra platsen. Vi konstaterar dock att både Stenhuggarebyn och stenbrottet klassificerats som riksintresse för kulturmiljövård av Riksantikvarieämbetet (Stenhamra AB 28). Beslutet understryker att "Stenhuggarbyn och stenbrottet har mycket höga kulturhistoriska värden och bygglov bör prövas restriktivt med hänsyn till områdets höga kulturhistoriska värden. Områdets kulturhistoriska värden bör skyddas i detaljplan eller områdesbestämmelser."

Beslutet beskriver vidare de fysiska inslag i miljön som bygger upp den kulturhistoriska berättelse som riksintresset syftar till att förmedla:

"Bebyggelsen i det nära nog kompletta och i ursprungligt skick bevarade stenhuggarsamhället, samt de tydliga lämningarna efter den industriella verksamheten. Stenbrottet och dagbrotten tillsammans med de synliga brottytorna och lämningarna av skrotsten. Den stora sorteringsfickan där makadam sorterades och den dominerande åsbildningen som utgörs av den långsträckt skrotstenstippen och lämningen efter banvallen. Den väl samlade och bevarade bostadsbebyggelsen med dess prägel av det sena 1800-talet i planering, utformning och byggnadsdetaljer. Arbetarkasernerna med uthusen, ungarhuset och ingenjörsbostaden med kontoret. Uthusens ovanligt väl bevarade mångfald med till exempel tvättstuga, dass och jordkällare. Gemensamma anläggningar såsom skolan och konsumbutiken med tillhörande förråd, en av landets allra första konsumtionsbutiker som först efter hand öppnades för allmänheten. Det småskaliga vägnätet, gångstråken och bryggan som berättar om rörelsemönstret inom Stenhuggarbyn och stenhuggeriets verksamhet, samt stenhuggarsamhällets kontakt med vattnet som återspeglar vattenvägarnas betydelse för transport av människor och gods till och från Stockholm."

Nedan följer fler aspekter som bör beaktas i en eventuell utredning:

- Platsen är för närvarande ej detaljplanerad.
- En läktare med plats för upp till 2000 personer så som föreslås i motionen, skulle enligt en grov uppskattning från Ekerö kommuns planeringsenhet kräva cirka 600-800 parkeringsplatser. Detta kan jämföras med de 292 parkeringsplatser som finns på infartsparkeringen vid Ekerö kommunhus. Därtill skulle det krävas parkeringsplatser och en vändplan för turistbussar. Om vi jämför med stenbrottet i Dalhalla, upptar parkeringsplatserna där en yta som är lika stor som hela det stenbrott där Dalhallas scen och läktare är placerade.
- Den service som en scen kräver behöver tillskapas på platsen. Det handlar bland annat om toaletter och servering.
- Den befintliga vägen till stenbrottet är smal och av låg standard. Det föreslagna projektet skulle kräva att vägen breddas och förbättras. Vägen ägs för närvarande av olika vägföreningar, och projektet skulle sannolikt kräva att kommunen tar över vägen.
- Stenbrottet har en komplicerad topografi. Runt dammarna reser sig branta klippor upp mot resterna av den fornborg som finns på det intilliggande Vårdberget. De plana ytor som finns på platsen är begränsade. Sannolikt skulle sten behöva sprängas bort för att bereda plats för läktare och andra faciliteter, vilket antagligen strider mot platsens status som riksintresse.
- Till skillnad från Dalhalla, som är beläget mitt i en skog utan intilliggande bebyggelse, ligger Stenhamra stenbrott i utkanten av en tätort. En scen skulle påverka det närliggande samhället genom ökad trafik och ljud från föreställningar.
- En aktör som kan ansvara för driften av scenen behöver identifieras.

Sammanfattningsvis välkomnar Kultur- och fritidsförvaltningen förslag som syftar till att göra kulturmiljöer mer tillgängliga. I det här specifika fallet finns det emellertid flera faktorer som måste övervägas. Det inkluderar platsens status som riksintresse, frånvaron av detaljplanering och de utmaningar som är förknippade med behovet av parkeringsytor, service och infrastrukturella förbättringar. Det är därtill nödvändigt att utreda hur en scen vid Stenhamra stenbrott kommer påverka Stenhamra tätort samt att identifiera en driftsansvarig aktör.

Iréne Hededal
Chef för kultur- och fritidsförvaltningen

Riccard Slettengren Badiali
Utvecklingsledare

Ekerö den 6 februari 2023

Motion till kommunfullmäktige i Ekerö kommun

Av Desirée Björk, Bernt Richloow, Robert Oberascher och Elaine Adlertz

Påbörja utredning för ett utvecklande av Stenhamra stenbrott och dess förverkligande.

Bakgrund

Stenhamra stenbrott har en lång historia och platsen är både fascinerande och fantasifull. Det finns stora möjligheter att göra denna plats i Ekerö till ett besöksmål av stora mått, för både Ekerö, Sverige och resten av världen. Precis som Dalhalla utanför Rättvik i Dalarna har denna plats en stor potential som scen för opera, konserter och andra evenemang utan att man behöver göra allt för stora ingrepp i den gamla stenhuggarmiljön. Det som behövs är el, scen, tak över scenen samt åskådarläktare (tillkommer vissa publika faciliteter som toaletter, parkeringsmöjligheter för bilar och bussar). Denna scen som för övrigt kan placeras i vattnet med åskådarläktare mitt emot inskurna i bergväggen med plats för 1000-2000 åskådare ger en spelplats med utmärkt akustik och naturens egen scenografi, som sommartid är fullt jämförbart med många av de stora utomhusscenerna som just Dalhalla. På denna plats skulle operaföreställningar och klassisk musik ge en upplevelse utöver det vanliga, även teaterföreställningar, rock och popkonserter, möjligheterna är obegränsade.

Stockholmsområdet saknar en scen för stora musikevenemang av denna kaliber vilket gör denna plats idealisk. När nu Stenhamra centrum utvecklas med ombyggnation och nya bostäder skulle det ge möjlighet att också utveckla stenbrottet.

Med hänvisning till ovanstående lämnar vi följande förslag till beslut i kommunfullmäktige.

Förslag till beslut:

- Att Kommunfullmäktige beslutar att det görs en utredning i samråd med Stenhuggarbyns bostadsrättsförening för en utveckling av Stenhamra stenbrott och dess förverkligande i motionens anda.

Desirée Björk

Bernt Richloow

Robert Oberascher

Elaine Adlertz